

Belgisch paviljoen

op de 18^e Internationale Architectuurtentoonstelling – La Biennale di Venezia
20 mei - 26 november 2023

In Vivo

Curatoren: Bento & Vinciane Despret

In samenwerking met Corentin Mahieu, Juliette Salme, Corentin Mullender en de producenten Permafungi, BC Materials, Sonian Wood Coop.

Op vrijdag 19 mei om 15.00 uur, in aanwezigheid van de minister van Cultuur van de Federatie Wallonië-Brussel, zal het project 'In Vivo' worden ingehuldigd in het Belgisch paviljoen ter gelegenheid van de 18e internationale architectuurtentoonstelling van de Biennale van Venetië.

Voor deze editie spitst de Belgische vertegenwoordiging zich toe op het aftasten van de nieuwe verhouding van de architect ten aanzien van zijn hulpbronnen.

Met 'In Vivo' stellen Bento en Vinciane Despret ons ontginningsgerichte productiesysteem in vraag. Zij identificeren en ontwikkelen alternatieve manieren om te bouwen met materialen afkomstig van levende organismen en de daarmee gepaard gaande verbeelding. Hun installatie experimenteert op grote schaal met natuurlijke en levende materialen, waaronder ruwe aarde en mycelium (het vegetatieve deel van schimmels / paddestoelen ?), terwijl de catalogus van het paviljoen onze toekomstige leefomstandigheden verkent tegen de achtergrond van dit weinig bekende universum.

In het paviljoen zullen ook een of meerdere gerichte evenementen plaatsvinden die de curatoren in staat stellen hun aanpak te verruimen via praktische experimenten (workshops) en/of gedachtewisselingen (debatten).

18^e Internationale Architectuurtentoonstelling - La Biennale di Venezia

De Internationale Architectuurtentoonstelling van La Biennale di Venezia, wereldwijd een van de belangrijkste culturele evenementen voor architectuur, vindt om de twee jaar plaats van mei tot november. Een algemene curator geeft een thema aan voor alle bijdragen aan de Biennale Architettura, zowel in het Arsenaal als in de nationale paviljoenen van de Giardini. Curator Lesley Lokko (Ghana/Schotland, oprichter en directeur van het African Futures Institute) koos als concept voor deze 18e editie 'Laboratorium van de toekomst'. Als preambule van de Biennale hanteert ze een formule die bijzonder goed aansluit bij de verbeeldingskracht waaruit de jonge architecten van Bento en filosoof en psycholoog Vinciane Despret hebben geput voor hun project 'In Vivo': "Meer dan gebouwen, vormen,

materialen of structuren is het vermogen van de architectuur om de manier waarop we de wereld zien te veranderen, haar kostbaarste en krachtigste geschenk". (*"More than buildings, forms, materials or structures, it is architecture's ability to alter how we see the world that is its most precious and powerful gift"*).

Lokko vervolgt: "We vatten onze tentoonstelling op als een soort workshop, een laboratorium waar architecten en vakmensen uit een brede waaier van creatieve disciplines voorbeelden aandragen uit hun dagelijkse praktijk en daarmee een pad uitstippelen voor het publiek – deelnemers en bezoekers – om te verkennen en zich zo een voorstelling te maken van wat de toekomst ons kan brengen". (*"We envisage our exhibition as a kind of workshop, a laboratory where architects and practitioners across an expanded field of creative disciplines draw out examples from their contemporary practices that chart a path for the audience – participants and visitors alike – to weave through, imagining for themselves what the future can hold"*.) Dat is precies wat de curatoren van het Belgisch paviljoen voor ogen hadden.

Een experimenteel en explorerend project voor het Belgisch paviljoen

De curatoren maken van het Belgisch paviljoen een plek waar alternatieve hulpbronnen voor de bouwwereld tastbaar worden gemaakt en waar het ontwikkelingsproces van een aantal ervan kan worden gevolgd.

In de centrale ruimte implementeren de curatoren natuurlijke en levende materialen en experimenteren ze met de installatie van panelen gemaakt van mycelium (zwamvlok, het vegetatieve deel van schimmels) die in een spectaculaire houten structuur (12 m lang x 6 m breed x 6 m hoog) zijn geplaatst en rusten op een ruwe aarden vloer afkomstig van afgravingen. De bezoeker krijgt zo de kans om de tactiele, akoestische en poëtische eigenschappen van deze materialen aan den lijve te ervaren. Het mycelium, het hout en de aarde zijn stuk voor stuk afkomstig uit het stedelijk gebied van Brussel, m.a.w. ultralokaal bevoorraad vanuit een duurzaam perspectief. De structuur is speciaal ontworpen om te kunnen worden ontmanteld en de elementen krijgen binnenkort een tweede leven in Venetië via het lokale bedrijf Re-Biennale, dat werd aangesteld voor de montage en demontage van de installatie.

In de aangrenzende ruimten gaat de aandacht naar het experimentele en fabricageproces van de installatie die Bento creëerde. Daardoor heeft de installatie veel weg van een 'laboratorium van de toekomst', precies wat curator Lesley Lokko voor deze 18e editie had gevraagd. Het project opent de deur naar een andere manier van architectuur maken, met name op basis van lokale hulpbronnen, die bevorderlijk is voor de totstandkoming en ontwikkeling van nieuwe sectoren van levende materialen in België en daarbuiten.

De catalogus, een boodschap uit de toekomst

De catalogus heeft de vorm van een futuristisch verhaal dat de komst van het 'myceloceen' schetst, een nieuw tijdperk dat wordt gekenmerkt door de erkenning van schimmels en hun relaties tot de mens. Het voorstel uit 2023 van de architecten van Bento, dat oog heeft voor de mogelijkheden van dat gegeven, fungeert daarbij als uitgangspunt.

Op basis van aanwijzingen en fragmenten verzameld door Christine Aventin en Vinciane Despret, brengt het onderzoek allerhande uiteenlopende archiefstukken samen: briefwisselingen, uittreksels uit mycologische en filosofische teksten, notitieboekjes van een antropoloog en verslagen van psychologen, historici en experts in therolinguïstiek (de discipline die niet-menselijke talen en literatuur bestudeert). Als een heterogeen en niet-lineair geheel waarin actueel wetenschappelijk onderzoek en fictieve voorstellen worden vermengd, schetst de tekst de verstrengeling van de myceliumnetwerken die centraal staan in het materiaalonderzoek dat in het Belgisch paviljoen van de Architectuurbiënnale van Venetië te zien is.

Een team met een gedeelde overtuiging

Het team achter 'In Vivo' bestaat enerzijds uit **Bento**, in 2019 opgericht in Brussel door jonge afgestudeerden (2017 en 2019) van de architectuurfaculteit La Cambre-Horta van de ULB / Université Libre de Bruxelles (**Florian Mahieu**, geboren in 1993 in Saint-Ghislain, **Corentin Dalon**, geboren in 1993 in Lyon, **Charles Palliez**, geboren in 1993 in Lille), en anderzijds heb je **Vinciane Despret** (geboren in 1959 in Brussel), doctor in de filosofie en licentiaat in de psychologie, gastdocent aan de Universiteit van Luik, docent ethologie en psychologie aan de ULB, curator van tentoonstellingen in België en in het buitenland ('Bêtes et hommes' in Parijs) en auteur van talrijke werken, waarvan 'Au bonheur des morts' en 'Habiter en oiseau' (Leven als een vogel) de bekendste zijn.

Bij de ontwikkeling van de tentoonstelling zijn verschillende partners betrokken: **Corentin Mahieu** (geboren in 1988 in Saint-Ghislain, meubelontwerper, keramisch kunstenaar en scenograaf, professor aan ARTS² (Mons) en aan de Haute Ecole Charlemagne (Gembloux), **Juliette Salme** (geboren in Luik in 1993, antropologe, werkzaam aan de Universiteit van Luik rond de gevoelige dimensie van de ontwikkeling van biomaterialen en de relaties tussen mensen en niet-mensen), **Corentin Mullender** (geboren in Brussel, microbioloog, maakt deel uit van de Brusselse vzw 'Fungal Lab', een laboratorium dat onderzoek doet naar mycelium).

De curatoren bundelden verder hun krachten met **PermaFungi** (producent van mycelium in Brussel sinds 2014), **BC matériaux** (producent van ruwe aardmaterialen in Brussel sinds 2018) en **Sonian Wood Coop** (houtproducent in Brussel sinds 2019).

Het credo van het Belgisch Paviljoen luidt: "Hoe kunnen we de architectuur opnieuw uitvinden in een wereld van eindige hulpbronnen? [...] Wij stellen voor om te experimenteren met welkome alternatieven voor onze gebieden, onze steden, alternatieven die worden gesmeed met en uit de levende elementen die erin wonen en het weefsel ervan uitmaken. Deze experimenten zouden de talloze (en vaak verwaarloosde) afspraken tussen mensen en niet-mensen, levenden en niet-levenden, alleen maar verlengen, uitbreiden en uiteindelijk nakomen [...] Het 'In vivo' paviljoen zal een tijd en een plaats bieden voor kritisch denken, want vragen aangaande verantwoordelijkheid, rekening houden met andere wezens en rechtvaardigheid zullen er worden besproken in relatie tot wonen en bouwwerken. De kracht ervan schuilt echter vooral in concrete en vindingrijke voorstellen voor een wenselijke toekomst voor onze manier van wonen, waarbij het grondgebied van de Federatie Wallonië-Brussel als uitgangspunt is genomen om te reflecteren, te inventariseren, te bevestigen, te herroepen, te plannen, te fantaseren en vooral te dromen.

De kandidaatstelling van Bento en Vinciane Despret is integraal opgenomen in de bijlage bij dit persbericht.

'In Vivo', een unanieme keuze

Het voorstel 'In Vivo' werd unaniem gekozen door de jury uit de 19 aanvragen die na de publicatie van de projectoproep waren ingediend. Het werd duidelijk en geëngageerd bevonden, met een originele constructieve aanpak. De jury was vooral ook gewonnen voor het multidisciplinaire karakter van het team (architecten, filosoof, antropoloog, ontwerper en microbioloog), dat architectuur associeert met menswetenschappen en waarvan alle leden afkomstig zijn uit de Federatie Wallonië-Brussel.

Tentoonstelling en evenementen

Het project 'In Vivo' zal de komende zes maanden het Belgisch Paviljoen bezetten, dat in 1907 door architect Léon Sneyers werd gebouwd en sindsdien meermaals werd gerenoveerd. Het is na het Italiaanse paviljoen het oudste van de Giardini en neemt een prominente plaats in langs de hoofdas van het terrein. Het wordt afwisselend bezet door makers van de Vlaamse Gemeenschap en van de Federatie Wallonië-Brussel.

De officiële opening van de tentoonstelling vindt plaats op vrijdag 19 mei om 15.00 uur. De volgende dag, zaterdag 20 mei om 15.00 uur, wordt de rondetafelconferentie '**(Re)thinking resources**' gehouden, bedoeld om uiteenlopende architecten in dialoog te laten treden over de problematiek. Naast de specifieke werkwijze van Bento zullen ook andere voorbeelden van Belgische architectuurprojecten en bedrijfstakken die een soortgelijke aanpak voorstaan worden voorgesteld. Het laatste officiële volume van 'Architectures Wallonie-Bruxelles Inventaires #4 Inventories2020-2023' voor Franstalig België dient daarbij als bron. De publicatie besteedt immers veel aandacht aan dit soort hernieuwde reflectie over de aard, oorsprong, productie en hoeveelheid gebruikte materialen.

Opdrachtgever: Federatie Wallonië-Brussel (Cellule architecture)

Structurele ondersteuning: Wallonie-Bruxelles International

Curatoren / Exposanten: Bento & Vinciane Despret

Samen met: Corentin Mahieu, Juliette Salme, Corentin Mullender, Permafungi, BC Materials, Sonian Wood Coop

Catalogus FR / EN: Vinciane Despret, Christine Avenir, Juliette Salme en Bento (auteurs), Demeurer en mycélium, uitg. Cel architectuur van de Federatie Wallonië-Brussel, 2023 / distributie Adybooks / ISBN 978-2-930705-49-1 / 256 pagina's, 15 euro.

De Belgen in Venetië

Naast het Belgisch Paviljoen zullen ook andere spelers uit de Belgische architectuur aanwezig zijn op de Biënnale.

Deze twee belgen, tentoongesteld in het Arsenal, zijn officieel geselecteerd door algemeen curator Lesley Lokko: **Sammy Baloji**, beeldende kunstenaar en **carton123 architecten** in associatie met BDR Bureau (IT).

Contactgegevens

Forum Press Communication

Pers:

ki@forum-communication.be; ns@forum-communication.be

+32475554961; +32475797701

Alle informatie over het programma is te vinden op www.belgianpavilion.be